

KOLOZSVÁRI KIR. ÜGYÉSZSÉG
ÉRT. 1911 FEB. 20
k. ü.

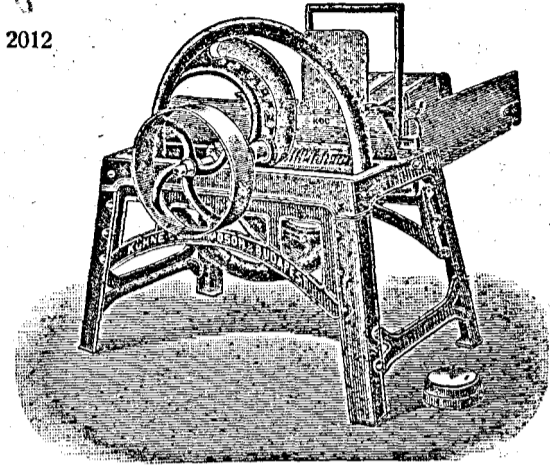
ERDELYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1911. Január 29.

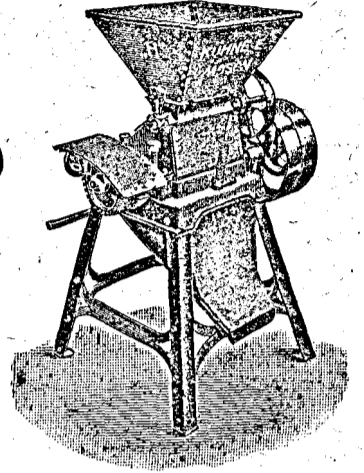
5. SZÁM.

Szecsavágókat, kukoricaszártépőgépeket, répavágókat, darálógépeket, morzsolókat és füllesztőket,

2012

motorhajtásu
takarmánykészítő
berendezéseket

tejgazdasági felszereléseket
elismeret elsőrendű kivitelben szállít:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Fiokraktárak: Debrecen és Temesvár.

Gazdatársaink ne fedezzék

Vetőmagszükségletüket,

míg a

Székely Gazdák Szövetkezetének, Marosvásárhelyt ajánlatát nem bírják.

2336

Ajánlattal ingyen és bérmentve szolgálunk.

Báró Kemény József **Hungária Gépgyár**
betéti társaság **DÉVA.**

2/23

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalomok tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és autók javítására.

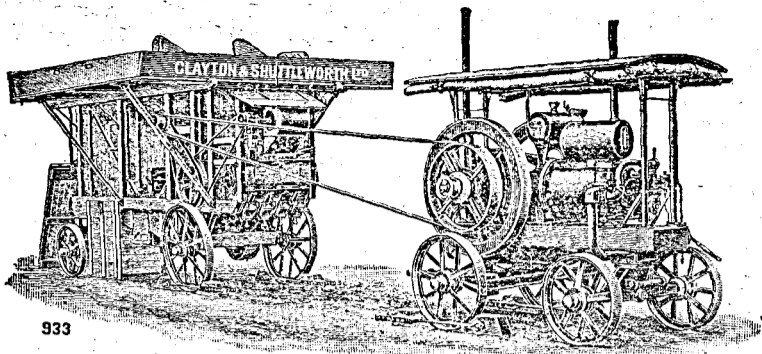
Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

Az amerikai „Milwaukee” arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképviselése

Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 Szám.
 Dr. Osztián Olivér és Társai
 Sürgönyeim: Coloniále Kolozsvár.
 Telefon interurban: 934. SZ.

Műszaki

cikkek.

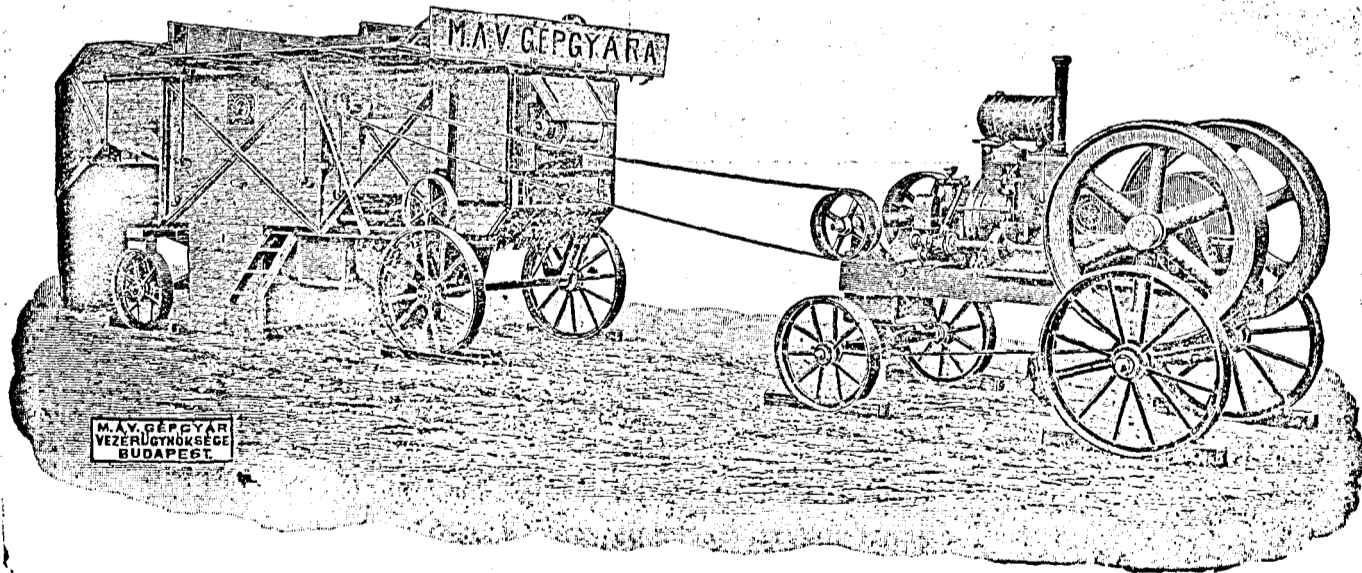
2485

Kérjen ajánlatot!

Legujabb szerkezeti

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

==== Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést. ====

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 156.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A nemzeti ellenállás.	53
Az Erdélyrészi Méhészegylet jubileuma.	53
„A husdrágaság és a magyar szarvasmarha“ Dr. Szentkirályi Akos. III.	54
A vértetű Kolozsvárt. Dr. Rapács Raymund.	55
A friz juh és más külföldi állatfajok a köz- tenyésztésben. Ugron Zoltán.	56
Tárca:	
Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844— 48 ig. Lécfalvi Sipos Kálmán. XVII.	54
Kisebb szakközlemények.	57
Kormányintézkedések	58
Vegyes közlemények.	58
Hirdetések.	

A nemzeti ellenállás

Uj módja, uj formája kezdődik a nemzeti ellenállásnak. A nemzeti resistencia, amely győzelmet hozott a magyarnak idegen hatalom bitorló uralkodásával szemben, mint politikai fegyver aligha kerül használatba a legközelebbi időkben, de ennek a magyar hadiszerszámnak nagy szerepe tűnik fel azokon a területeken, amelyeken a magyar eddig nem ütközött, hanem minden küzdelem nélkül megadta magát.

Igen, küzdelmei a magyarnak áthelyezkedtek a gazdasági mezőre. Egy nemes intenciókkal teli törvényhozás, telítve minden olyan szabadkereskedelmi ideákkal, amelyek ennek a gazdasági rendnek a klaszikus országában, Angliában is lejárták magukat. helyzetet teremtett ebben az országban, a melyből busás hasznokat kivették a modern élet harácsolói, a kalandorok, akik nem mint hajdani kalandok személyes bátoriságokkal, és vitézségekkel vertek gyökeret, hanem mint behálózók jól szinelve az ország gazdasági előbbrevitelének örve alatt folytatták ennek az országnak igazi lételemét, a mezőgazdaságot.

A felébredés megtörtént. Kis elszánt csapat ébresztgette a magyart. Az ébresztgetők az agráriusok voltak. A kik a magyarban régen szunyadó, de meg nem nyilvánuló öntudatot, hogy Magyarország a magyaroké kifejezésre jutatták az ő kicsiny kezdetű és imár folyton gyarapodó akciójukban. A mezőgazdasági védővámok rendszere jutatta első sorban kifejezésére ennek a kis, de minden lépésében a nemzet igazi érd két szem előtt tartó csoportnak a becületés törekvéseit, amely meg is

valósult, -ugy hogy a poklok minden erejével kellene küzdeni annak, aki ezt a rendszert megdönteni kívánná, aki Tisza István nyilatkozata szerint öngyilkosságba akarná kergetni a magyar gazdát, az országnak azt a produktív elemét, amely annyi lemondás, annyi áldzat után most kezdi némi hasznát látni ennek a rendszernek.

Hála Istennek, a mikor a magyar gazda vetésevámpolitika mezején megérni kezd, ugyanakkor megszervezkedik a maga jogosult erejével és a maga belső nemzeti hatalmával a magyar mezőgazdaság értékképviselője, minden kormányzati és törvényhozási segítség nélkül, egészen társadalmi uton, nem is teremtve újabb szervezeteket, hanem azzal emeli az ő elhatározó súlyát, hogy intenzívebbé teszi a munkát a régi és kipróbált szervezetekben.

Uj élet ömlik az Országos Magyar Gazdasági Egyesületbe, mikor annak élére mint elnök gróf Károlyi Mihály áll, a ki fiatalságának agilitását nagy örökhatyójának, gróf Károlyi Sándornak szívós kitartásával egyesíti, első emberre lesz a közszolgálatnak, a kinek parlamenti szereplése, munkássága a társadalmi érintkezés mezején, valamint éber őrtállása a gazda érdek felett lelkesítő hatással volt minden munkására ennek az ügynek. Ott áll immár mint harcos letéteményese gróf Károlyi Sándor nemzet fenntartó hagyományainak a megvalósítá-ára a Magyar Gazdaszövetség élén Darányi Ignác, a ki hosszú kormányzata alatt a gazdatársadalom iránt érzett igazi jóindulatát megacélozva hozza a közdelembe,

Küzdelem, az igenis lesz. Már mutatkoznak a kellemetlen jelei egyelőre hosszú járatra, 1917-re szervezkednek a magyar mezőgazdaság ellenesei. Ellenségről ma nem akarunk beszélni, hiszen mi nem akarunk senkit sem szülőgyilkossággal vádolni, mert minden magyar gazdaságnak az alapja a mezőgazdaság, így a ki az ellen támad az a nemzeti élet eredő forrása ellen támad. Csak ellenesekről szólunk, a kiknek az eddigi akciója, kísérletezése arra mutat, hogy nagy küzdelmeknek megy. elébe a magyar gazda.

A minnek immár megnyugvással lehet elébe nézni. Dacára annak, hogy a mezőgazdasági érdekképviselő eddig megszületni nem tudott, a magyar gazdatársadalom immár nem elha-

gyatott. Az ereje magában van. Az ellenállási képessége az előbbi évekhez képest fel van fokozva. Van neki vezérkara, lesz neki harcos tábora. Mert el nem tudjuk képzelni, hogy az általános szervezkedés, melynek a legtöbb és legnagyobb költségeit mégis a magyar gazda viseli a reá háritott több és több megterhelésekben, meg ne érezze a szervezkedésnek nagy és kikerülhetetlen szükségét.

Ez a szervezkedés meg is lesz. És a szervezkedés azt jelenti, hogy a nemzeti ellenállás ki fog fejlődni minden olyan ponton, amely a magyar gazda jogos érdekeit érinti. Ha a nemzeti ellenállás sok kényes politika ponton nem is vivhatta ki a maga joggal és igazsággal várt sikereit, az sikerrel fog dolgozni, mihelyt a magyar gazdaság érdekében lesz beállítva mint harci eszköz, a magyar mezőgazdaság ellenesei legyenek eléggé hazafiak, hogy ezt az ellenállást fel ne idézzék.

Az Erdélyrészi Méhészegylet jubileuma.

Az Erdélyrészi Méhész Egylet január 22.-én vasárnap délelőtt 10 órakor a városház közgyűlési termében fennállásának harmincadik évfordulója alkalmából jubiláris közgyűlést tartott, melyen a tagok és a társegysületek képviselői szép számban jelentek meg. A földmívelésügyi minisztert a gyűlésen Liphay Béla cs. és kir. kamarás, miniszteri tanácsos és Kredits Ferenc miniszteri titkár képviselték. Kolozsvár város tanácsa képviselőjében dr. Nemes Ferenc tanácsos jelent meg.

A közgyűlést báró Jósika Gábor egyetemi elnök nyitotta meg, rövid visszapillantást vetve az egylet 30 éves történetére. Üdvözölte a miniszter képviselőjét: Liphay miniszteri tanácsost, aki az üdvözlőbeszédre nyomban válaszolt s a miniszter nevében melegen üdvözölte az együletet.

Ezután az Országos Méhészeti Egyesület nevében Szmrtnik János, a Komáromvármegyei Méhész Egylet nevében Csepi Pál plebánus, a Szeged és vidéki Méhész Egylet nevében Bernátsky János, az Udvarhelymegyei Méhész Egylet nevében Gál Imre, titkár a Szamosújvári Méhész Egylet nevében Nagy Lajos főszolgabíró, Kolozsvár város tanácsa nevében dr. Nemes Ferenc tanácsos tartottak üdvözlő beszédeket.

Kredits Ferenc miniszteri titkár megemlékezve br. Ambrozy Béla, a méhészet nagy apostolának haláláról, a közgyűlés az elhunyt emlékéért jegyzőkönyvileg örökölte meg.

Tavaszi es őszi szállításra

Superfoszfát és thomassalak

szükségletünket

legelőnyösebben és legmegbízhatóbban

a **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL**

Budapest, V., Alkotmány-utca 31 sz.

szerezhetjük be!

Kérjük árajánlatot.

keletkezett sok vidéken. És mindez nem lett volna nagy baj, hacsak azokra a nagy birtokokra szorított volna, melyeknek tulajdonossai — haladni vágyás hevében — a divat bolondságait követők sorába álltak. Ez a meggondolatlan lépés, nagy vidékek szarvasmarhatenyésztésére vált végzetessé... és nemsokára nagyon kevés maradt az egy-jellegű honi marhából, kivált Észak- és Középnémetország belső tartományában*.

Magyarországon az elmúlt évszázad második felében, 1867 után virult fel a szarvasmarhatenyésztés renaissance-korszakának hajnala. Ami az ötvenes években és még azelőtt történt — a hajnalt megelőző pirkadás s a korszak történetének írója — tanulmányai közben Settegast könyvét is olvasva, — meglepetéssel lesz kénytelen megállapítani, hogy a fajtakérdés által felvert hullámok játéka — veszedelme ugyanaz volt Németországban, mint — később — Magyarországon. A „dolgokkal és viszonyokkal” ismerős nem fog csodálkozni, mert hiszen hasonló körülmények között a hullámok játéka is hasonló; ami pedig a veszedelmet illeti: régi közmondás, hogy „saját kárán tanul a magyar”.

A fajta kérdésnek azonban nálunk olyan ága volt, mely a németországi — ugyszintén a franciaországi, sőt az angolországi tenyésztők gondját könnyűvé tette a magyar szarvasmarha fajta féltő tenyésztők gondjához képest. A nyugoti országok „hazai” marhája ugyanis többé-kevésbé hasonló volt, közelebbi vagy távolabbi rokonságban állott azokhoz a fajtaikhoz, melyekkel — Settegast szerint — össze-vissza keresztetett; ősi tulajdonságait tehát mégse fenyegette végveszedelem. A magyar szürkemarha tenyésztői ellenben tudták — az istvántelki földművelésiskolában a francia Charolaise fajtaival való keresztezési kísérletek végképpen meggyőzték a reménykedőket is, — hogy átkeresztezve megörzendő tulajdonságai is mind elfognak tűnni.

A nagyuri kastélyok udvarfartásának segítségével különböző külföldi fajtaikat importáltattak,

tejgazdaságok létesítése céljából. A legtöbb fajta Sveitzből került s „svájcerái” lett a tejgazdaság általánossá vált elnevezése. És mivel tapasztalták, hogy az idegen marhát az otthoni cselédek nem tudják jól ellátni, bőven tejelő, kényes nagy tögyét könnyen elrontják „svájcerék”-et is hoztak be.

A svájceraiok nem fenyegették a magyar szarvasmarha fajta életfájának törzsét, valamint a régi telepítések alkalmával a népekkel együtt behozott mindenféle tarka és színes marha sem tudott számot tevő kárt tenni benne.

Amikor azonban az idegen fajta behozatala állami támogatással nagy arányokat öltött s azokon a vidékeken is terjesztettek és rohamosan terjedtek, melyeken az állattenyésztést befolyásoló körülmények még nem voltak megérve az idegen fajta befogadására, sőt olyan vidékeken is tért foglaltak, melyekről tudva volt, hogy azokon csakis magyar fajta tenyésztető gazdaságosan — a magyar fajta veszedelem kezdte fenyegetni. Tenyésztői és hivei akkor kezdet fogtak a veszedelem elhárítására, mert látták, tapasztalták, hogy a „tenyészkerületek” erre nem elegendők. Féltek a fajta a végpusztulástól, féltek a tenyésztőket a csalódással járó nagy károsodástól, féltek a nagy vidékek szarvasmarhaállományának meglevő egységes típusát, féltek — önként érhetően — saját tenyésztésüket és megakarták óvni a még nem fertőzött országrészeket a behurcolt és terjedő sok mindenféle új szarvasmarha betegségtől.

A magyar fajta tenyésztői és hivei legnagyobb részének az a meggyőződése, hogy a fajta tulajdonságai javíthatók, az az óhajta, hogy a javítás a gazdasági viszonyoknak megfelelő irányban, beltenyésztés rendén eszközöltesék és az a nézete, hogy nemsokára meggyőző példákkal bizonyítható lesz, miszerint az idegen fajta sok olyan vidéken is elterjesztettek, ahol nem lehetett azokat haszonnal úgy tenyészteni, hogy eredeti tulajdonságaik megőriztessenek. Az erdélyi Gazdasági Egyletnek is ez a meggyőződése, óhajta és nézete.

Az a kérdés most, hogy bizonyítható-e, miszerint a magyar-erdélyi szarvasmarha javítható, tökéletesbíthető és hogy bebizonyítható-e, miszerint az idegen fajta bizonyos vidékeken már is kudarcot vallottak?!

A vértetű Kolozsivárt.

I.

Mindenek előtt tartozom a történeti igazságnak azzal a kijelentéssel, hogy a vértetű Kolozsivárt *Ritter Gusztáv*, a kolozsivári magyar királyi Gazdasági Akadémia érdemekben gazdag főkertésze fedezte fel. Bejelentésére a fertőzött terület pontosabb meghatározására s a védekezés eljárásokban tanácsadásra én rendeltettem ki s immár három hónapja kutatom és figyelem a vértetű Kolozsivárt s ha az állapotok továbbra is változatlanul így maradnak, úgy látszik, még sokáig is fogom figyelhetni.

A vértetű ismeretével több olyan kérdés függ össze, amelyre bizony mind máj napig csak megközelítőleg adhatunk feleletet, sőt úgy látszik éppen a legfontosabb kérdés, a védekezés kérdése sem mondható befejezett ügynek.

Ime mindjárt a vértetű neve! Legelőször *Aphis lanigera* néven írta le *Hausmann* azután — teljes joggal — elválasztotta a közönséges levéteveket magában foglaló *Aphis* nemzetségtől *Myzoxylus mali* néven és pedig elválasztotta *Blot*. Ez a név azonban nem ment át a közhasználatba hanem egy másik későbbi eredetű név, tudniillik *Schizoneura lanigera* amely *Hartig*-tól származik. A tudományos megnevezésnek mai nap divó szokásai szerint azonban helyesen *Myzoxylus laniger*-nek kell neveznünk a vértetűt.

Azután nem kevésbé vitatott dolog a vértetű hazája is. Az európaiak Amerikát tartják hazájának, az amerikaiak erősen hirdetik, hogy Európa a hazája, sőt vannak, vagy legalább is voltak, akik ősidők óta ismeretesnek vélik ezt a veszedelmes tetűt, mint akár a filoxerát, amelyet még Mózes könyveiben

Erre azonban nem került sor. Mikor ugyanis az 1847 évi febr. 2-án tartott közgyűlés a fenti bizottság már ismertetett javaslatát tárgyalás alá vette volna, felállott az egylet egy tagja²¹⁰ és előterjesztette, miszerint

²¹⁰ Kitétel nem sikerült kipuhatolnom. tagtárs, Kelemen Benjámint úgy nyilatkozott, hogy ő a gyümölcs és szőlőiskolának a beadott terv szerinti felállítását elvállalná és ott egy kis váltógazdaságot önerején is berendezni hajlandó volna a következő feltételek alatt:

1. Adja át neki az Egylet a birtokot kijavított épületekkel transpositio mellett hat évre úgy, hogy a két első év alatt fizessen az egylet évenként 300 pfrtokat, a más négy év alatt minden évben 200 pfrtokat és ő azon fizetendő összegből a szőlő- és gyümölcsiskolát a terv szerint felállítja, fizeti ő a kertészt és minden más felmerülő költséget.

2. A hat év alatt a birtokból befolyó haszon az övé (t. i. Kelemené legyen.)

3. Hat év múlva az egész berendezett birtokot az Egylet rendelkezésére bocsátja ingyen.

A közgyűlés megbizta a választmányt, hogy a házakat, illetőleg épületeket javíttassa ki és a bérletre nézve lépjen érintkezésbe Kelemennel.²¹¹

A választmány teljesítette a közgyűlés határozatát, amennyiben az 1847 évi február 21-én tartott választmányi ülés már a köteleve-

let is elkészítette,²¹² amely kötlevel két példányba kiállítva a következő:

„Alulírtak u. m. egyfelől az Erdélyi Gazdasági Egylet képviselői, másfelől Kelemen Benjamin mint egyezkedő felek adjuk tudtára mindenkinek, miként a folyó 1847-ik év február 15-én közöttünk a következő szerződés kötöttet:

1. Tapasztalván az Erdélyi Gazdasági Egylet Kelemen Benjámint ezen hazai vállalat iránti rokonszenvét, buzgóságát s ezen egylet biztos jövőre juttatása iránt megmutatott erélyességét, ezennel által adja Kolozsivár határani aszapataki birtokát mától számítva hat évig az ottan található épületekkel fü, gyümölcs és bármi természetű lehetőséggel jövedelmével és Kelemen Benjámint vállalkozik:

a) A nevezett birtok területén egy váltó rendszeres gazdaságot állítani fel, a hely különböző fekvése, a különböző földvegyület természetével egybeilleszthetőt, s szinte Erdély éghajlata s fekvése irányában nagyobb, mint kisebb tagosításokban célszerűséget lehetőleg megközelítő, mely gazdaságban a gyümölcs és szőlőiskola főhelyt fog állani, a választmány által részletesen meghatározandó mód, minta és kiterjedés szerint, de elrendezése a terület megszorításától oly okakodással történend, miszerint az a gabona és takarmány füvek természetűre alkalmas, vagy szorgalom utján kijavítható táblázatok helyét telyesleg el ne foglalja.

b) Ezen gazdaságban gyümölcs-epérfa és szőlőiskolákat állítand nézetei szerint e végre alkalmas és a választmány által meghatározandó helyen és oly terjedelmeket, melyet szigorú gazdálkodás mellett az ezekre fordítandó költséggel létrehozni lehetséges.

c) Mihelyt az oskolák a jövedelmezhetés korát elérik azt követő tudósítás nyomán az az iránti további rendelkezés az egylet illetendő.

d) A gazdaság és iskolák feiállítását, kezelését, kiadási-, bizonyítvány-, tudomás-, s kinek szüksége lenne okulás végett gazdasági napló vitelével kísérendi a vállalkozó.

e) Vállalkozónak bármind javításai, befektetései a hat év elteltével az egyesület javára maradandnak. Semmi költségtérítésre joga fenn nem maradván.

f) Az épületekbeli hiányok ez uttal kijavíttatván, azokat továbbra vállalkozó saját költségén tartandja fenn s haszon karban bocsátja vissza az egyesületnek.

g) Vállalkozó Kelemen Benjámint miudem kinek, főleg a választmányi s egyesületi tagoknak kik a helyszínére kimennek felvilágosítást ad; ezenkívül minden félévi közgyűlés előtt a választmánynak jelentést tesz a fennírt területeni gazdálkodás minden neméről, ágairól, minnek hogy állásáról és mennyiben let kezeléséről, hogy az a közgyűlés elébe terjesztessék.

²¹¹ Eredeti az E. G. E. irattárában.

²¹² Eredeti az u. ott.

kerestek és megtalálni vélték. Hát persze ez nem így van. Az almafevelés történelmével előző időkig nyomozható, ellenben a vértetű minden bizonnyal amerikai eredetű.

Eredetileg persze nem almán élt, hanem más, az almával csak távolabbi rokonságban levő növényen, amelyen ma már talán csak kivételesen található. Honnan kerülnek elő egyáltalában olyan hirtelen a káros állatok és növények? Bizonyára nem megjelenésük évében keletkeznek a semmiből! Valószínűleg régebbi idők óta élnek gazdaságilag jelentéktelen élőlényeken s aztán ha nekik megfelelő gazdaságilag tenyésztett illetve termelt lényre jutnak, amely nagymennyiségben áll rendelkezésükre, akkor elszaporodnak s pusztító tömegben lépnek fel. Ismeretes dolog — így volt ez a filoxerával is, s bizonyára a vértetűvel is és másokkal nem különben.

Ami a vértetű gazdanövényének kérdését illeti, erre nézve — legalább is az európai kultúrterületekre s a mostani időkre nézve — bizonyos, hogy a vértetű majdnem kizárólag az almán él, nagyban pedig csakis almán található. Az almán kívül egyszer-kétszer találták már körtén is, azonkívül rendkívül ritkaesetképpen a galanyára, szilvafára és a ribizlire, valamint a birsalmára s néhány az almával rokon diszfára is rátelepedhet a vértetű.

Itt mindjárt meg kell jegyezni, hogy Kolozsvárt is sikerült megtalálnom a vértetűt körtéfán és pedig az Erzsébet-ut 12 szám alatt levő telken, ahol is egy vén körtéfát igen nagy mértékben fertőzött úgy, hogy a fa kivágatását kellett ajánlanom. Érdekes, hogy a körtéfa mellett elvénhedt de vértetűtől mentes almafák is voltak, amely körülményre egyébként később még visszatérek.

A körtéfán levő vértetűt külön változatnak is gondolták, mert állítólag a körtéfa vértetűve karcsúbb természetű, mint almáé s továbbá az almafa vértetűvel a körtéfa, s viszont a körtéfa vértetűvel az almafa nem fertőzhető. Helyesen jegyzi meg erre nézve Jablonowski, hogy »van ám az almán is igen karcsu és már is szaporító rovar s lesz bizonyára természetes potrohu vértetű egyszer-mászor a körtéfán is« továbbá: »ami pedig azt illeti, hogy a körtéfa vértetűje csak a körtéfán fordul elő és az almára nem megy át, valamint, hogy az almafa vértetű nem megy a körtéfa árá, az kevés bizonyíték. Tudjuk, hogy van sok kártékony állat, mely több növényen élhet, de ha egyhez nagyon is hozzá szokott, arról aztán nem igen megy át másra.«

Nyilvánvaló dolog, hogy nem tétélezhető fel semmiképpen sem, hogy Kolozsvárra mostanában egyszerre mindkét fajta vértetű behurcolódott volna, hanem sokkal helyesebb ma-

gyarázat az — csakis ez felel meg a tényeknek, hogy tudniillik almáról kellett a körtéfa árára jutnia a vértetűnek — hiszen az almákon itt ezrével hemzseg a vértetű, hogy lehetne tehát ebből arra következtetni, hogy mégis máshonnan körtéfáról történt a fertőzés, mikor az is kérdés van e egyáltalában a környéken sőt mondhatjuk egész Magyarországon egyebütt körtéfa-vertetű a jelen időben?! Egyébként is, a nevezett helyen levő körtéfán élt vértetűvek semmiben sem különböztek az almáról ismeretes vértetűtől.

Szolgáljon ez a példa is annak igazolására, hogy csak egyféle vértetű van.

Fontos kérdés, hogy az almának mely részein él a vértetű.

Erre nézve, tapasztalataimra is hivatkozva, azt kell mondanom, hogy főként és elsősorban a levágott ágak visszamaradt darabjának a sebhelyes részén, de egyébként akár vén, akár pedig fiatal fán. Teljes lehetetlenség csak legkisebb módon is azt következtetni, hogy elvénhedt fák talán jobban ki lennének téve a vértetű támadásainak, mint a fiatalok. Volt rá eset, hogy az egész kertben egyetlen egy fertőzött fa akadt s az fiatal volt, mellette pedig sok vénhedt alma állott s mégis azokon nyomára sem lehetett akadni a vértetűnek.

Ez után igen gyakori a vértetű egyéb sebhelyeken is s itt aztán mindegy, hogy milyen eredetű a sebhely, fagytól okozott repedés, faragó hernyótól eredő lyuk, avagy harkály — vágta-e, vagy pedig emberi kéztől eredő hasítás-e (ugynevezett herelés!).

Végül gyakori a vértetű vadhajtasokon s egyéb fiatal hajtasokon is.

Régóta megfigyelt jelenség továbbá, hogy a vértetű a szélről védett oldalt kedveli, a vízszintes galyakon mindig alul van, ellenben a függőlegesen álló hajtasokon köröskörül található. Gyakori továbbá rügyek környékén és éppen ezért a levelek hónaljában.

Levéltre és gyümölcsre azonban a vértetű sohasem telepszik.

Amerikában közönséges a levéltetű az almafa gyökerén is. Nálunk szintén rámegy a gyökérre, de csak ritkán. Én gyökéren nem láttam az egész bejárt területen.

Dr. Rapaiacs Raymund.

A friz juh és más külföldi állatfajok a köztenyésztésben.

Irta: Ugron Zoltán.

Bölnyi Dénes az »Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok« karácsonyi számában sorompóba szólít, hogy a friz juh és annak keresztelési ivadékaik tekintetében nyilatkozzam. Gondolom tudja, hogy magam azért, hogy egyszer mászor juhom volt, juhtenyésztőnek nem nevezem, de mert a kesztyűt a »Köztelek« 1910.

65. számában megjelent »Hazai állatfajok és fajták« című cikkem alapján dobja elém, felveszem mint olyan gazda, ki az ország állattenyésztésének minden ága iránt érdeklődöm és megírom köztenyésztését minden irányban nyitott szemmel nézem. és látom

Mielőtt a tárgy lényegébe belehatolnék, meghajtom zászlómat azon derék munka előtt, melyet e cikkében végzett s kívánatosnak tartanám, hogy minden külföldi fajtaival ennyire tisztában legyünk mielőtt a köztenyésztésbe bevinnék azt.

Én Bölnyi Dénes adatait jónak és alaposnak tartom, de ennek alapján óvom a köztenyésztést a friz juh ivadékaik és keresztelésétől.

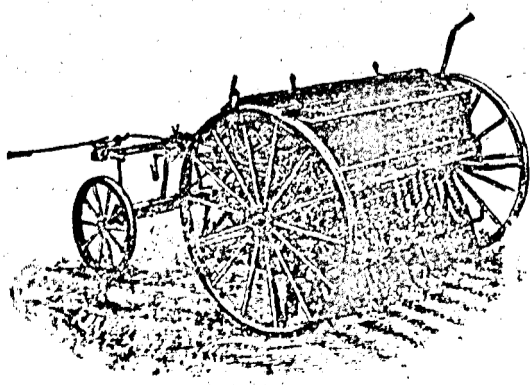
Nem is oly régen, a juh legelőik olyan állapotban voltak, hogy a racka juhról a tavaszi kihajtástól, az őszi berekedésig, a vállalkozók, mint nálunk nevezik bácsok, majorok, megadták a fél kompona sajtot; ami 1 régi 32 latos fontnak, azaz 9.3 kg.-nak felel meg. Korrektívuma is volt a dolognak, mert azután a juh után, mely Szent-János napján egy tojásbé, circa 1/2 dliter tejet nem adott, ennek csak felét fizette a bács. Ezzel a joggal régebben alig éltek, míg most már évek óta 10—20% — a takarmány szük esztendőben 80—100% — állandóan telesre redukálódik, de ezenfelül még fűbér, stb. címen, különböző kisebb öszségeket kérnek, dacára, hogy a sajt ára 50%-kal emelkedett. Ez így van az ugar határon, hármás forgón mozgó juhnál, de hol gyep, erdő és hasznavehetetlen oldalak ad legelőül egyes birtokos, ott a szerződés már nagyon romlik a tulajdonos. Kárára kötnek szerződést 9 kiló sajtra egy fejőjuh után s ez a maximum, melynél már 3 dekagramm esés mutatkozik, de 8 a rendes és 7-re is tudok esetet. Igen ám, de ezen szerződés mellett bizonyos készpénz fizetés, juhok téli tartása a bács részére, mind olyan dolgok, melyek arra mutatnak, hogy juhaink tejelő képessége hanyatlott.

Nem is lehet másképpen, mert a tagosítások intenzívebb miveltést hoztak létre, a közhatárokon sok kaszálót törtek fel és az ugar meg van szoritva. Magok a Bölnyi Dénes-féle adatok is ide vergálnak, hisz a kolozsmonostori, magyargorbói, leibitci adatok szerint nem érik el azt a mennyiséget sajthozamban, melyet a régi, jobb legelők mellett a bácsok, a magok nyeresége mellett a tulajdonosoknak beadtak.

Kérdem én: most mikor tejelő-juh tenyésztésünk emeléséről van szó, a gondolkodó agy mivel kell először foglalkozzék, egy nagyobb igényű fajta bevezetésével, avagy a jelenlegi kis igényű fajta jótulajdonosságainak visszaszerzésével?

Eddig azt tartottuk, hogy a juhtenyésztés célja hasznavehetetlen helyek és mással ki nem használható idény legelők értékesítése, s ennek a racka még 50—60 filléres sajt árak mellett is megfelelt a kényelmes bács rendszer mellett, noha annak idején tejelése érdekében semmit sem tettek. Másképpen van ma, mikor a sajt ára mellett, a hus és gyapju ára is emelkedett.

Legelőt jobbat kellene adni és bővebb tejelő fajtát kellene alkalmazni, a bács rendszert kéne megváltoztatni, azaz a házi fetést kéne bevezetni, mert ma bármilyen jó tejelő juhot adjunk és hozzá a legjobb legelőt, a

Szab., „Rekord II.“ sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gözcseplőkészletek, benzínmotorok, resicai acélek, Kalmár-fele rostak és egyéb talajmivelő eszközök.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
V., Budapest, Váci-körút 32. szám.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Földmivelők vak gyermekeinek háziipari oktatása. Serényi Béla gróf, földmivelésügyi miniszter a Vakokat Gyámolító Országos Egyesületnek 3000 korona államszegélyt engedélyezett; kikötötte azonban, hogy tartozik az egyesület megfelelő számú földműves családokból jelentkező vak gyermeket a mezőgazdasági háziipar egyes fajtáira tanítani és ebben őket kiképezni.

A gazdasági ismeretek terjesztése. Serényi Béla gróf, földmivelésügyi miniszter súlyt helyez arra, hogy a modern gazdasági ismeretek minél nagyobb mértékben terjesztessenek. Épp ezért fölkérte az összes gazdasági egyesületeket, hogy a tőre sorozatos előadások rendezésével jelöljék meg azokat a gazdasági kérdéseket, melyeknek ismertetése az illető vármegyében a legszükségesebb. Valamennyi gazdasági egyesület a fölhívásnak eleget tett s a miniszter a bemutatott gazdag programot elfogadva, megfelelő államszegélyt utalványozott. Hogy ezek a gyakorlati előadások még maradandóbb hatásuk legyenek, az ismeretközlés fontos eszközét s szemléletet is alkalmazták. A földmivelésügyi miniszter az aradi-, baranyai-, bácsmezei-, békési-, borsódi-, hevesi-, honti- és szolnokdombokamgyei gazdasági egyesületeknek, illetve gazdaköröknek vetítógép vételére megfelelő államszegélyt engedélyezett. A tél folyamán közel 6000 gazdasági előadást és háziipari kurzust rendeznek az országban, így a nép téli gazdasági oktatását intenzíven lehet mondani.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Ugron Gábor**, egyesületünk volt alapító tagja f. hó 23-án este, váratlanul meghalt. A magyar politikai életnek egy kimagasló férfja távozott el benne az élők sorából, ki hosszas képviselősége egész ideje alatt mindig lelkes szószólója volt a parlamentben az erdélyi érdekeknek is. Kiváló szónoki tehetsége és temperamentuma politikai pályára jelölték ki és ő ezen hivatásának érzetében meg is állotta helyét sziklaszilárdan mindenkor. Ugron Gábor, Szombathalván 1847-ben született, középiskoláit Székelyudvarhelyen, egyetemi tanulmányait pedig Budapesten és Bécsben végezte. Az államvizsgák és birói vizsga letétele után, 1869-ben önkéntesi évét szolgálta le. Már jogász korában szívesen foglalkozott a politikával és irodalommal. 1871-ben Franciaországban, majd Olaszországban küzdött a szabadságért, bejárta Angolországot is, míg végre 1872-ben hazatérve, Udvarhelyszéken képviselővé választották és azóta egy ciklus kivételével állandóan tagja volt a magyar törvényhozásnak.

Halálának híre gyorsan terjedt el az országban és mindenféle megdöbbenést keltett. Az ország minden részéből sok részvét irat ment a gyászoló családnak, melynek bánatát enyhítse a politikai és társadalmi élet előkelőségei mellett, az E. G. E. tagjainak a részvéte is. A gyászszertartás kedden d. u. ment végbe Budapesten, a temetés csütörtökön volt Szombathalván, óriási részvét mellett.

Emléke legyen örökre áldott!

— **Hirdetmény.** Az Országos Gazdasági Munkás- Cselédsegélypénztár központi igazgatósága a következő hirdetést teszi közzé: az 1900:XVI. t. cz. 8. §-a értelmében minden munkaadó köteles a szolgáltatásban álló minden egyes gazdasági cseléd után az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztár javára évenként 120 fillért a község előljáróságánál (városi tanácsnál) adó módjára befizetni. A 120-fillért még abba az esetben is egész

összegében kell megfizetni, ha a cseléd a munkaadónál nem is egész évben, hanem például csak egy hónapig szolgál. Épen ezért a 120-filléres hozzájárulási díj fizetése céljából, köteles a munkaadó minden cselédváltozást a községi előljáróságánál (városi tanácsnál) haladéknélkül bejelenteni. A 120-filléres hozzájárulási díjat azon cselédek után, akik már az előző évben is ugyanazon munkaadónál szolgáltak, legkésőbb április hó 1-ig, a változott és újonnan felfogadott cselédek után pedig a szolgálatbanlépéskor asonnal meg kell fizetni. Az előljáróság köteles 120-filléres hozzájárulási díjat a munkaadóktól még abban az esetben is elfogadni, ha a vonatkozó összeírás bármely okból nincs az előljáróságánál, köteles továbbá annak átvételéről nyugtát adni, melynek hátsó oldalán névszerint feltüntetendők azon gazdasági cselédek, akik után a befizetés történt. Felhívatnak a munkaadók, hogy a 120-filléres hozzájárulási díjat pontosan befizetve s a cselédváltozásokat haladéknélkül bejelenteni el ne mulasszák, mert ha e törvényes köteleseiknek pontosan eleget tesznek, a gazdasági cselédeknek balesetei folytán felmerült költségeket megtéríti, ellenben, ha ezeket elmulasztják, baleset folytán sérült cselédek (illetőleg ezek örökösei) az illető munkaadóktól épen olyan baleseti segélyezést követelhetnek, mint a minőtől a pénztárral szemben estelek.

— **Hazai komlótermesztési eredmények 1910-ben.** Az utolsó komlótermés szállítmányok is elindultak nemzetközi utjokra; meg lehet állapítani a múlt évi komlótermesztési eredményeket: Termő terület volt: a Királyhágonton 418 kh., az Alföldön 843 kh. a Dunántúl 175 kh. és a Felvidéken 31 kh. összesen 1465 khold. Legerősebb komlótermelő vármegyék: Bácsbodrog 797 kh. Nagyküküllő 186 kh., Fejér 74 kh. Háromszék 66 kh. Udvarhely 40 kholdon. Kat. holdanként *átlagos termés* volt, Erdélyben 393.6 kgr. az Alföldön 570 kgr., Dunántúl 340 kgr., Felvidéken 384 kgr. országos átlag 421.7 kgr. lett. Az ország összes termése (Horvátország nélkül) 7110—7200 mm. között lett. Az értékesítés ugyancsak a fenti kerületi sorrendben 100 kgr.-ként (a zárjelbe tett számok az 1909-iki jó esztendő eredményei: 150 (305) kor. 195 (300), kor. 216 (299) kor., 156 (267) korona, az országos átlag 179.2 (317) korona. A legnagyobb ár 290 kor. átlagban 227 korona volt. A termés eredmények a nagyon változatos nyári időjárás s penész betegségek miatt kissébbek mint 1909-ben az elért árak pedig az európai conjunktúra következtében csak 55—65%- a az 1909-iki jó áralakulásnak. Ha az országos termés-átlagok 421.7 kgr. x 179.3 kor. átlagárral szorozzuk — úgy 755.68 kor. a kat. holdankénti nyers jövedelem, illetve tisztán 256 kor. marad kat. holdanként, tehát eléggé meg tudnak élni a komlótermelők (a kiknek hibátlan volt a komlótermésük).

— **Az Agrárbank R. T. Közvetítő Osztályának** mai számunkban levő egyoldalas hirdetését olvasóink figyelmébe ajánljuk.

— **A V. nemzetközi tejjgazdasági kongresszus** végrehajtó bizottsága most küldötte szét második felhívását a kongresszuson való részvételre. A kongresszus f. évi június hó 28-ától július hó 1-éig bezárólag Stockholmban fog megtartatni. A kongresszus befejezte után 3 nagyobb szabású tanulmánykirándulás tervezetik. A kongresszus programja a következőkben lett megállapítva: június hó 28-án, szerdán: d. u. 3 ó. 30 p.-kor a kongresszus ünnepélyes megnyitása, este 8 ó. 30 p.-kor fogadó estély a Grand Hotelben. Június hó 29-én, csütörtökön: d. e. 9—12 óráig kongresszusi tárgyalások, d. u. 1 ó. 30 p.-tól 3 ó. 30 p.-ig kongresszusi tárgyalások, 4—7 óráig kisebb kirándulások a kísérelti állomás, az új állatorvosi főiskola, Separator r. t., Stockholmi tejellátó r. t. Vágó-

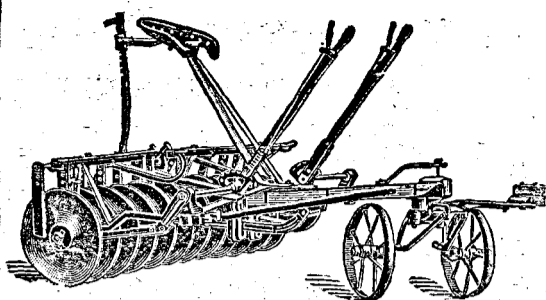
hid, tejkonyhák, stb. stb, este 8 órakor a kongresszus társas vacsorája, június hó 30-án, pénteken: d. e. 9—12 óráig kongresszusi tárgyalások, d. u. 12 ó. 50 p.-tól este 6 óráig kirándulás a hamrai tejjgazdaságba, este 8 órakor kirándulás Skansen szigetére (népünnepély, stb.) július 1-én, vasárnap: d. e. 9—12 óráig kongresszusi tárgyalások, d. u. 1 ó. 30 p.-kor a kongresszus záró ülése, este 7 órakor kirándulás Saltzjöbadenbe. Bővebb felvilágosítást készséggel ad dr. Köerfer István, miniszteri segédtitkár (Budapest, V. földmivelésügyi miniszterium).

— **Több szövetkezet közös gyűlése.** Az országos Központi Hitelszövetkezet kötelekébe tartozó kolozsvári öt hitelszövetkezet: a dohánygyári-, a hidelve kétvízközi-, a magyar és középtizedi-, az iprasteületi-, és a monostori hitelszövetkezetek, folyó évi február hó 5.-én d. u. 3 órakor a kolozsvári református theologia dísztermében együttes közös gyűlést tartanak. Egyrészt azért, hogy a tíz éves évforduló alkalmával egymásnak a tíz éves eredményekről beszámoljanak, másrészt azért, hogy a már több mint 5000 szövetkezeti tagot számláló öt szövetkezet egymással közelebbi érintkezésbe jöjjön, végre azért, hogy együttesen egyetértéssel állapítsák meg a további teendőket, melyben a kis emberek felsegítését, összetartását, helyzetének felkarolását fogják előbbre vinni. Ez az első eset az országban, hogy ott ahol még szövetkezetek szövetsége nincsen, több szövetkezet egyirányú működéssel, egyetértéssel akarja bővíteni azt a munkakört, mely a hitelszövetkezetekre a jövőben még vár. A fent említett öt hitelszövetkezet külön meghívót nem bocsátott ki, hanem ezen az uton hozza az Országos Központ, a többi szövetkezetek és minden egyes érdeklődő tudomására ezt a közös gyűlést, amelyen a szövetkezet kötelekébe nem tartozó vendégeket is szívesen látnak. Óhajtjuk, hogy ez a kezdeményezés oly eredményt érjen el, hogy az első közös gyűlés tanuságos és követendő példát nyújtson a többi hitelszövetkezeteknek. A munkás házak építése és más nép jóléti intézmények csak akkor lesznek könnyen keresztülvihetőek, ha a nép legjobb barátja: a szövetkezetek a nép érdekében együtt működnek.

— **Magyar kiállítók a külföldön.** Az utóbbi időben többször megesett, hogy magyar kiállítási vállalatok vezetői azzal a kéressel fordultak közvetlenül a külföldön székelő cs. és kir. képviselési hatóságokhoz, hogy a külföldi testületek és érdekelték figyelmét az illető kiállításra irányítsák és őket esetleg a részvételre is felszólítsák. A külügyminisztérium ezért felkérte a magyar miniszterelnökséget, hogy figyelmeztesse a kiállítási ügy szempontjából tekintetbe jövő összes hazai tényezőket, hogy a külföldön székelő cs. és kir. képviselési hatóságokkal ilyen ügyekben közvetlenül ne érintkezzenek, mert ez az erre vonatkozó bel- és külföldi szokásokkal ellentéves, de meg az illető vállalatok érdekeit sem szolgálja. A császári és királyi képviselési hatóságoknak ugyanis ilyen ügyekben nincs módjukban megítélni, vajjon tényleg komoly és ajánlható, vagy csak zugkiállításról van-e szó és így kénytelenek értesítéseket beszerezni, ami a tervezett kiállítás propagálását késlelteti. Másrészt elfordult, hogy a cs. és kir. képviselési hatóságok oly vállalkozásokat ajánlottak a külföldön, amelyet a hatóságok támogatását nem érdemlik meg. Így a komoly és jelentős vállalatok érdekeit csak károsították. A belügyminiszter most felhívta az összes törvényhatóságokat, így a főváros hatóságát is, hogy figyelmeztessék az összes érdekelt tényezőket, hogy kiállítási ügyekben sohase forduljanak közvetlenül a külföldön székelő képviselési hatóságokhoz, hanem mindenkor a rendes szabályszerű uton a közös külügyminisztérium közvetítését vegyék igénybe.

Hullámos tárcsájú tárcsásboronák

tagadhatatlanul az egyedül tökéletes munkát végző tárcsásborona, mit a magyarországi gazdák számtalan elismerése is bizonyít. könnyebben jár, jobban fordít és porhanyit, mint a homorutárcsa. Mielőtt homorú tárcsásboronát vásárolna, nézze meg avagy érdeklődjön a hullámos tárcsájú tárcsásboronák számtalan előnyei felől.

Mielőbbi megrendelést kérünk a tavaszi időnyre, mert a kereslet igen nagy.

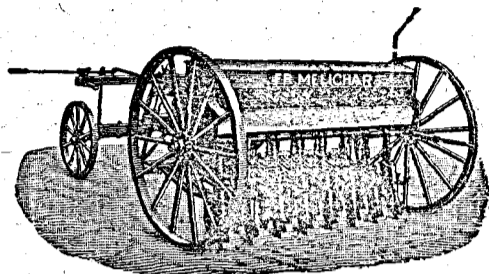
Az eredeti „Melichár“-féle „Unicum Drill“ egyetemes sorvetőgép, ugyancsak célszerű szerkezete, mint munkateljesítése tekintetében az összes többi gyártmányok között az első helyet foglalja el.

Könnyen átalakítható műtrágyának sorba való hintésére szolgáló műtrágyaszóró készülékkel.

Utánzatoktól

tessék

óvakodni!!!

Csak az eredeti „Unicum Drill“ a legtökéletesebb sorvetőgép.

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz cégnél.

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68-ik szám.

2015

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve!!!

SZŐLŐOLTIVÁNY-ELADÁS!

Az idei esztendő a peronosporának óriási mód kedvezett és ez az oka, hogy az egész országban nagy pusztításokat is végzett. Ellepte nagyrészt az oltványokat és vesszőket is és aki ilyen oltványból vagy vesszőből ültet, eredménytelen lesz a telepítése.

Báskén állíthatom, hogy összes oltványaim és vesszőim mind egy szál peronosporamentesek és így nemcsak kifogástalan anyagot, de hosszúéletű tőkét is adok vevőimnek. Minden érdeklődőt szívesen látok, hogy ezen állításom valóságáról személyesen győződjen meg.

Csoda-szőlő; a legdöbbenettermő szőlő. 100 hektolitert terem holdanként s emellett jó zöldfehér bort ad.

Pozsonyi fehér; legújabb európai hybrid, 1 hold 70—80 hl. terem. Rendkívül buja növéssé s így öreg szőlőkben a hiányok pótlására alkalmas, már az első évben 150 cm. magásra megnő. Bora kitűnő, nem rothad, ez a jövő szőlője.

Muscat Ottonel; a legfinomabb bort termi; zamatos erős, cukorka október közepére 28—28 fok, igen bőtermő, gyenge borok feljavítására alkalmas. **Bérek ára:**
 1000 gyökeres fásoltás . . . . . 200 korona
 1000 2 éves gyökerű fás vagy zöldoltás . . . . . 220 korona
 1000 gyökeres zöldoltás . . . . . 180 korona
 1000 sima zöldoltás . . . . . 100 korona
 1000 gyökeres nemes vessző . . . . . 50 korona
 1000 sima nemes vessző . . . . . 20 korona

Szőlőoltvány legjobb fajokban.

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű, egyedül alkalmas régi telepek földözására, ezre . . . . . 200 K

Gyökeres fásoltvány, ezre . . . . . 180 K
 Gyökeres fásoltvány szépséghibával, olyan kötelezettséggel, hogy 95% megered belőle, ezre . . . . . 90 K
 Gyökeres zöldoltvány, ezre . . . . . 170 K
 Sima zöldoltvány, ezre . . . . . 90 K
 Gyökeres Ripária Portális I., ezre . . . . . 36 K
 Gyökeres 2 éves I., ezre . . . . . 40 K
 Sima Ripária Portális vékony II., ezre . . . . . 20 K
 Gyökeres hazai nemes vessző, ezre . . . . . 40 és 36 K
 Sima hazai nemes vessző, ezre . . . . . 10 és 8 K
legjobb fajokban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénztét visszazadom. 2520

Nagy árjegyzék ingyen.

Csabagyöngye legkorábbi és legfinomabb csemegefajta még alig kapható. Szaporítási legajánlatosabb: 1 db gyökeres oltás 40 fill., 10 db 3 1/2 K, 100 db 32 K; 1 sima oltás 20 fill., 10 db 1-80 K; 100 db 16 K. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok. Rendelésnél az ár negyedrésze előlegül beküldendő, a többit utánveszem.

Székely I. József
GYÖNGYÖS. Szent-Urbán-templom.

Eladó
 70 drb 14 hónapos elsőrendű mangalica tenyészkán,
 drbként 160 korona árban.
 Levélcím:
NAGY DÉNES földbirtokos.
 Torda.

2832

3

waggonnyi szénát adhatok el.

Lapusnyak, u. p.
H.-DOBRA.
 Illyés Szávin körjegyző.

2526

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
 Budapest, IV. Molnar-utca 11.

2016

-A KOLOZSVÁRI

AGRÁR-BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

(Bank-igazgatóság: Biderman József főszolgabíró, Dr. Hadady Endre városi r.-főkapitány, Báró Inczédy Samu nagybirt., orsz. képviselő, elnök (Kaczkó), Dr. Ignátz István min. titkár, K. Nagy Gyula birtokos, okl. gazda (M.-Or), Dr. Papp Gusztáv v. tanácsos (Szamosújvár), Reitter Aladár mérnök, gyáros, Dr. Simon Aladár orvos, Dr. Szentkirályi Ákos ny. gazd. akad. igazg., birtokos, alelnök, Tokaji László E. G. E. titkár. -- Felügyelő-bizottság: Achác Imre p. ü. titkár, Dr. Biró Géza gyógyszerész, Fikker Lajos v. főpénzt., Ott József, a Ganz-czég h. igazgatója, Szász Károly p. ü. sz.-tanácsos, Váro Béni kir. tanfelügyelő, Zeyk József birt.)

MEZŐGAZDASÁGI

KÖZVETITŐ OSZTÁLYA

Sürgőnycim: „Agrárköz“.

KOLOZSVÁRTT, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 26.

Telefon: 124.

 Levélcim: Agrárbank Közvetítő Osztálya Kolozsvár, Mátyás király-tér 26. sz.

Teljesen szakszerű vezetés mellett, -- külön e célra alkalmazott tisztviselői karral -- kiválóan szolid elvek alapján

FOGLALKOZIK:

Az erdélyrészi gazdaközönség minden produktumának értékesítésével
És mindennemű szükségleteinek beszerzésével.

LEGELŐNYÖSEBB ÉRTÉKESÍTÉS céljából elfogad:

Mintázott bejelentéseket, illetve **megbízásokat** mindennemű gabona és takarmány **vetőmagvakra** vonatkozólag.

Termény, takarmány, bor stb. eladási megbízásokat.

Tenyész és igás állatoknak eladásra való előjegyzését.

Birtok eladási, hárleti és jelzálog-szerzési megbízásokat.

LEGOLCSÓBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB BESZERZÉSI FORRÁS:

Mindennemű fő és mellékágazati mezőgazdasági gépek (tetszés szerint bármely gyárból), felszerelések, eszközök, **anyagok, műtrágyák.**

Háztartási gépek-, cikkek-, anyagok- és eszközökre. Mezőgazdasági háziipari készítmények.

Vetőmagvak.

Tenyész- és igás állatok.

Ingatlanok- és hárleteknek megbízásból való vétele.

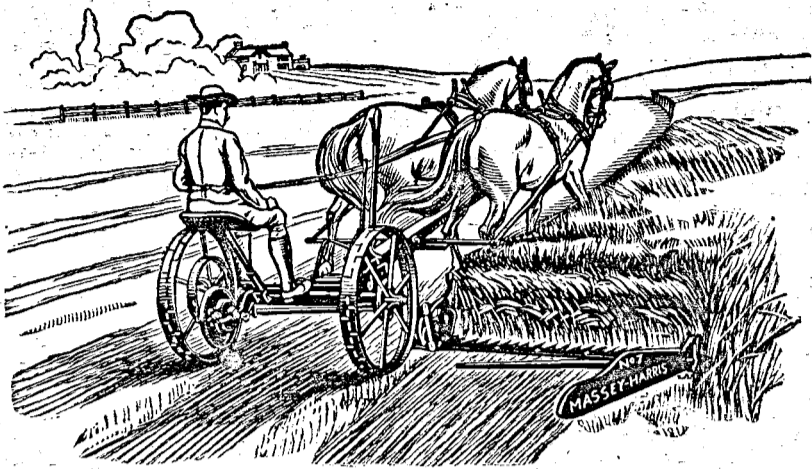
Egyforma, alku nélkül nyújtandó magas kedvezmények minden gazdának!

A közvetítő osztály gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéseiért munkadíjat fel nem számít. Levélbeli, sürgőnyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra minden kérdésben díjmentesen ad azonnal kimerítő választ, szaktanácsot és felvilágosítást.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjainak és az Erdélyi Gazda előfizetőinek: **még további külön engedmények nyújthatnak!**

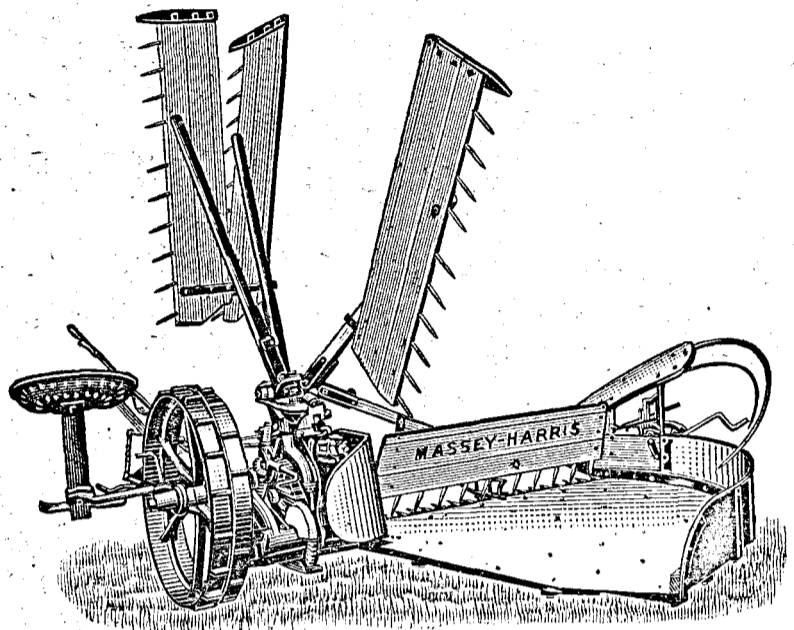
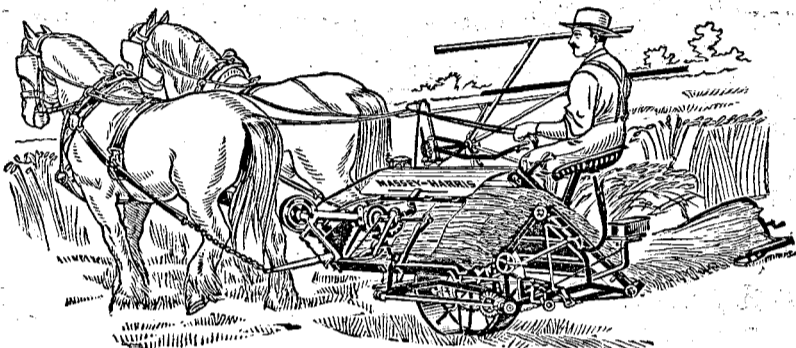
MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2521

fűkaszaló a atógép és föld-
 :: mívelő eszközök gyára ::
TORONTO, ÉSZAK-
 AMERIKA.

A világ legjobb gyártmányai!

Arjegyüket kivanatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

Legnagyobb választék és legutányosabbi ártan kapható
 Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, közelők és finom angol és francia zsebkendők
 Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok
 Pár és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár

Sárga Kristóf

utócai

bernemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeget szakemberi szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai örömlökő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

VEGYEN! VEGYEN Konverzionális Jelzalog-Sorsjegyet!

E sorsjegyek mindenki közzük a tőri sziesi huza on és a nyereeny huzaokon az a sorsjegy is to ább jatszi, melyre előzőleg egy vagy több nyereeny már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is lehetők. Legnagyobb főnyereenyve

egy millió korona.

Huzások: minden év február 25-én, ápri 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
 egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
 egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
 egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
 egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona
 vagy letétra 20 K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra.

A nyereenyek azonnal a vevőt illetik.

2004 Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
 részvénytársaságnál
 Mátyás király-tér 7 szám alatt.

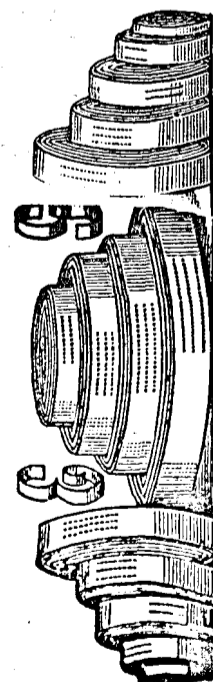
Eladó

beltacim mag

métermázsánként n. 32 korona vasúthoz szállítva

Betegh Sándor

mező-szengyeli (Torda-Aranyos vármegye) gazdaságában.

Gmeiner E. gépszijgyár Brassó.

Ajánl saját gyártmányu:

Elsőrendű szimpla és dupla színbörögpszíjat 600 mm. szélességig.

Többféle vvaró és kötőszíjat legjobbminőségben.

Elsőrendű gépszíjböröket javításokhoz minden vastagságban.

Azonkívül szállit legjobb minőségű gép- és hengerolajokat, gőzgépek és motorok kenésére.

Ajánlatok és minták megkeresésre.

2275

Szivattyuk és Mérlegek

Garvenswerke,
 Wien II., Handelsquai No. 130.
 Minraraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyáru különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITTKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyszer-, pipere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készítenő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok.

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsá	Torkoly
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum	Vanília
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Sepró	
			Maraschínó	Pfefferüma	Szilviorium	

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertállok más intézeti terheket, rendbeszedem egyúttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéknál alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit. Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynökség

Szőlőkezelői

vagy pedig ezzel egybekötött kisebb gazdaság önálló vezetésére

állást keres,

közép koru, kis családú, szerény igényű egyén, ki jelenleg is Kis-küküllő megye legszebb szőlőtelepének kezelője s a gazdaságban mint számtartó van alkalmazva.

Állását április 1-én foglalhatja el.

Cimem megtudható a

Kiadóhivatalban.

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye. A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket elad és vásárol.

Előleget ad értékpapírokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt tüz- és betörésmentes pánccszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017 Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Szőlő oltványokat

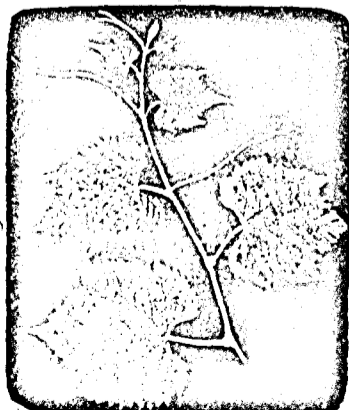
a legkiválóbb bor és csemegefajokban

amerikai alanyvesszőket,

Riparia portális, Monticola és Hybrid fajokban hazai

sima s gyökeres vesszőket

a legjobb minőségben szállít a saját nagy kiterjedésű, mintaszerűen kezelt telepek és szőlőgazdaságából

Ambrosi Mihály erdélyi első szőlőoltvány telep tulajdonosa

Medgyesen.

Tosások árjegyzékot kórnál.

2517

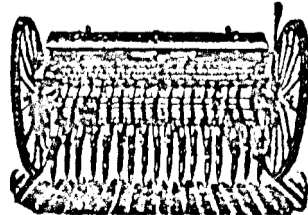
„AGRICOLA” vetőgépek

Minta 1911

a legjobbak!

mindenféle magvagnak.

Egyforma kivetés.

Évek óta legjobban bevált. — Erőteljes, szolid szerkezet.

Legegyszerűbb beállítás és kiürítés.

Alapított 1872. MAYFARTH PH. és Tsa 1500 munkás.

gépgyárak, vasöntödék és gőzhámorok

BÉCS, II., TABORSTRASSE 71.

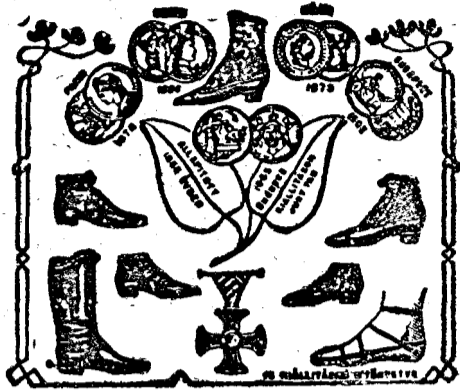
Kimerítőképesárjegyzékek ingyen. — Képviselek és viszontelárusítók kerestetnek.

2528

MATUTSEK JÓZSEF

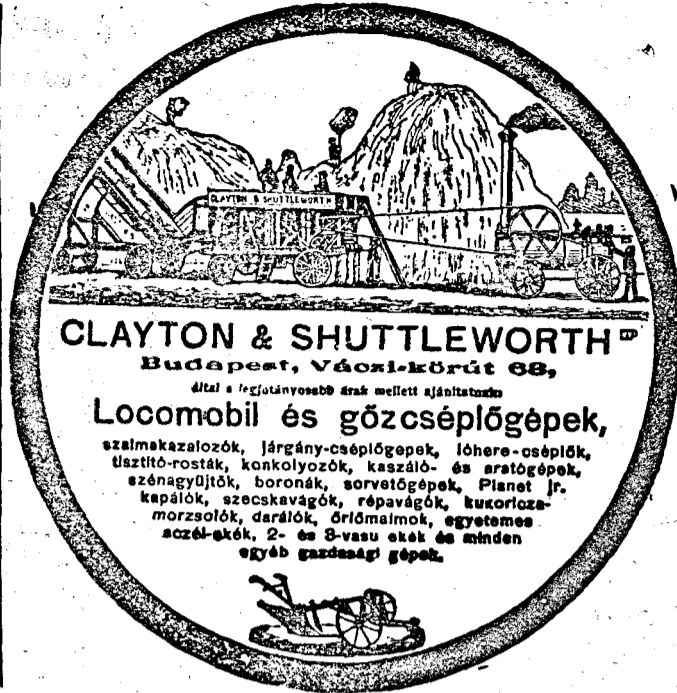
KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

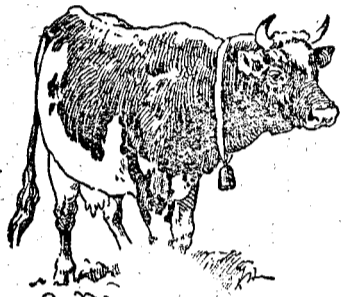
Szőlőkötőző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a
Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerkesztő be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás.
Ponyvakölcsönző intézet.
Tessék ajánlatot kérni!
2260

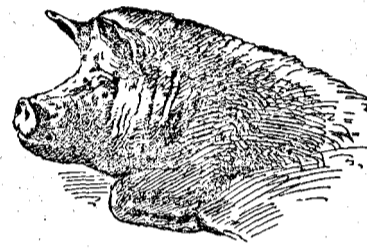
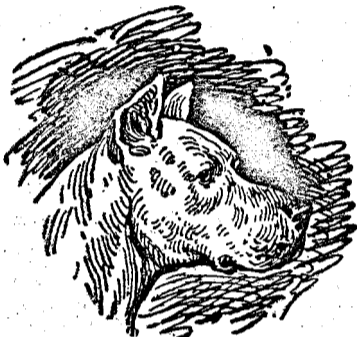

Kwizda-féle Korneuburgi marhapapor.

Diétikus szer lovak-, marhák- és juhoknak.
1 doboz ára . . . . . K 1.40
1/2 doboz . . . . . - 70

Közel 50 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint feheneknél a tej javítása s a tejelőképesség fokozása céljából.

1900 parisi világiállitás Grand Prix.

Kwizda-féle sertéspor.

Diétikus szer a hizlalás elősegítésére.
Kis doboz K 1.20. Nagy doboz K 2.40.

Erősítő takarmány,

lovak és szarvasmarhák számára,
1 doboz a 5 étádag K. - 80, 1 láda a 50 étádag K 6.-

Kwizda-féle . . . . . pilulák
zselatin-átvonattal. Hajtópilulák kutyáknak.
1 doboz ára K 2.-

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza
BUDAPEST, VI, Király-utca 12 és Andrásy-út 26. szám.

2450 II.

Kwida-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára. — Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban és versenystállóban 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végeztése előtt és után, gyógyulásoknál s b. Trainingbea nélkülözhetetlen.

Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

Mc Cormick

„International“ egyetemes darálógépe

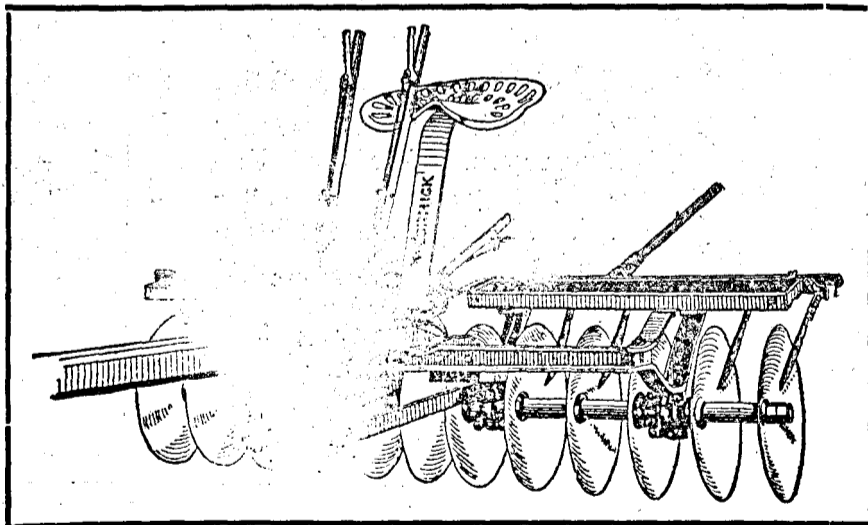
a legjobb csővestengeri daráló gép.
a mellett mindennemű szemes takarmány darálására kitűnően megfelel.

Munkaképessége csekély erőszükséglet mellett igen nagy.

Szabadalmazott ki- és berakókészüléke folytán a daráló-tárcsák tartóssága sokkal nagyobb, mint bármely más gyártmányú daráló gépe.

Mc Cormick Harvesting Machine Company

Igazgatóság és főraktár:
Budapest, Alkotmány-u. 12. sz.

Mc Cormick

„Bumper Type“ tárcsásboronák

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, leterősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén, a legkedveltebbek és legelterjedtebbek.

A tarlóhántásra és a tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és az erdélyi talajviszonyoknak teljesen megfelelő Mc Cormick tárcsásboronát kérjük sürgősen megrendelni, mert készletünk rohamosan fogy.

Különlegesség: a 16 tányéros tárcsásborona 16 vagy 20 ang. hüvelyk méretben; munkaszélessége 240 centiméter.

Összes árjegyzékeinket kívánatra díjmentesen küldjük.

